

Hertil føjer sig vel ikke så meget svagheder, som irritationsmomenter: Der er alt for mange og lange tilløb til at komme i gang med afhandlingen, med det resultat at basale definitioner helt udelades eller alt for sent præsenteres for læseren. Et af tilløbene består i, at Lene Koch vil formane læseren om at forstå fortiden på dens egen præmisser. Når forfatteren anser det for så vigtigt, at læseren lader fordømmelse erstatte af forståelse, som tilfældet er, er det så meget desto mere bemærkelsesværdigt, at hun selv overtræder den opstillede læsemanual, som det fx er tilfældet alene ved valget af titlen »Broderskabet« til et underafsnit.

Dermed ikke sagt, at bogen er dårlig, for det er den bestemt ikke. I behandlingen af enkelte personsager nærmer afhandlingen sig ligefrem det fremragende, ligesom diskussionen af de forskellige tvangsgrader og lovenes konsekvenser er særdeles nuanceret og spændende. Det er alt i alt en meget væsentlig bog, som fortjener al mulig opmærksomhed.

Merete Bøge Pedersen

Preben Bonnén: *De Forenede Nationer – fra vision til virkelighed?* (Modtryk, 1999). 242 s., 78 kr.

Forfatterens hovedanliggende er at diskutere mulige reformer af De Forenede Nationer (FN), der kan gøre verdensorganisationen i stand til at realisere den i FN-pagten formulerede vision om »at frelse kommende generationer fra krigens svøbe«. Bonnén mener, at der mangler en bred folkelig debat om FN i Danmark. Hans bog er tænkt som et bidrag til at fremme en sådan.

Bogen rummer otte kapitler. Hertil kommer en indledning, hvor vi præsenteres for FN's forgænger, Folkeforbundet, en afslutning, et engelsk resumé og en optrykning af FN-pagten. Bonnén af-

grænser sit emne til en behandling af FN som »sikkerhedspolitisk aktør«, hvormed han mener FN's mulighed for at gribe ind i forskellige internationale væbnede konflikter. Dertil vil forfatteren give en præsentation af Danmarks FN-politik under og efter Den kolde Krig. Det er først og fremmest denne del af bogen, der berettiger en anmeldelse i nærværende tidsskrift.

I kapitel 1 redegøres der for dannelsen af FN og den vision, som verden fik med FN-pagten, men som frem til Den kolde Krigs afslutning ikke lod sig realisere på grund af konflikten mellem Øst og Vest. Med Murens fald begyndte der at blæse nye vinde. I november 1990 kunne et hidtil splittet Sikkerhedsråd vedtage operationen imod Irak i det besatte Kuwait. Det fik den daværende amerikanske præsident Bush til at tale om en »ny verdensorden«, hvilket FN's generalsekretær Boutros Ghali to år senere i sin *Agenda for Peace* uddybede derhen, at verdenssamfundet havde fået endnu en chance for at opbygge en verden i overensstemmelse med FN-pagten. Som bekendt kom det til at gå anderledes, men inden Bonnén belyser denne udvikling, bliver vi i kapitel 2 præsenteret for dels Danmarks forhold til FN, dels udviklingen i FN under Den kolde Krig. I kapitel 3 vender Bonnén tilbage til tiden efter Den kolde Krigs afslutning og redegør for den nye type konflikt – konflikter inden for stater fremfor mellem stater – som opstod efter Den kolde Krigs afslutning samt for, hvordan FN forholdt sig til disse.

De konkrete eksempler, der behandles, er konflikterne i Irak-Kuwait, det tidligere Jugoslavien, Somalia, Rwanda, Burundi og Liberia. Hovedpointen i denne gennemgang synes at være, at FN dels ikke var gearet til, dels manglede vilje til at gribe ind i den nye type konflikter. Herefter belyser Bonnén, hvordan ophøret af Den kolde Krig medførte

et forstærket dansk internationalt, militært engagement. Det problematiseres i nogen grad, hvorvidt der her reelt var tale om et nybrud i dansk udenrigspolitik. På baggrund af en udtalelse af daværende forsvarsminister Hans Hækkerup om, at Danmark, foruden det hidtidige stærke militære engagement i Mellemøsten, skulle styrke sin indsats ved også at deltage militært i konfliktløsning i Afrika og Asien, konkluderer Bonnén, at Danmarks indstilling er den samme som tidligere, men at satsen er ny (s. 80). På baggrund af sin redegørelse for FN's vanskeligheder over for og manglende vilje til indgreb i de nye konflikttyper vender Bonnén sig i kapitel 4 mod sit primære anliggende, reformdiskussionen. Først diskuterer han muligheden for en grundlæggende revision af FN-pagten. Formålet hermed skulle være at skabe enighed om fremtidens FN og formulere et charter i overensstemmelse med de ændrede internationale magtrelationer, der er gældende efter afslutningen på Den kolde Krig. Revisionstanken tror Bonnén imidlertid ikke på. Hans primære begrundelse er, at over for forestillingen om ét stort verdenssamfund nyder magtpolitikken og stormagtsuenighed stadig primat. Det er på den baggrund, at FN skal søge at virkeliggøre sin målsætning, og Bonnén's øvrige reformforslag er baseret på den erkendelse. Som reformforslag nummer to præsenterer han muligheden for oprettelse af en permanent stående international FN-styrke med henblik på at styrke fleksibiliteten i konfliktløsninger. På baggrund af den hidtidige erfaring med etablering af en permanent international FN-styrke er dette ifølge Bonnén ikke realistisk. Det nærmeste, man vil komme, er multinationale reaktionsstyrker, eksempelvis SHIRBRIG, oprettet på dansk initiativ inden for det såkaldte UN Stand-By Arrangements System. Udsendelse af styrker som

SHIRBRIG er imidlertid under national bestemmelse og kan kun anvendes til udsendelse i fredsbevarende operationer under FN-pagtens kapital VI og højest i en periode på seks måneder. Som det tredje reformforslag belyser Bonnén muligheden for en udvidelse af Sikkerhedsrådet, hvormed FN bedre skulle afspejle de gældende magtstrukturer i verden og hermed øge dels FN's effektivitet, dels FN-engagementet hos de stater, der i dag ikke nyder en repræsentation i Sikkerhedsrådet i overensstemmelse med deres generelle internationale indflydelse. Hvor udvidelse af de ikke-permanente pladser er mulig, vil veto retten hos de nuværende permanente medlemmer imidlertid stille sig hindrende i vejen for tildeling af permanent sæde og veto til flere lande. En afgørende udvidelse af Sikkerhedsrådet anser Bonnén derfor ikke for mulig. Derimod ser han potentiale i det fjerde reformforslag, en regionalisering af FN's opgaver og kompetenceområder. Ideen her er, at FN skal overdrage visse opgaver til eksisterende regionale organisationer. Bonnén's primære argument for denne løsning er, at man hermed vil kunne undgå de interessenmodsatninger, der findes i FN. Han vil foretrække, at det er OSCE, der skal fungere som regional afdeling for Europa, men erkender dog tilsyneladende, at det kan blive (og er blevet) nødvendigt at lade NATO handle uden FN- eller OSCE-mandat. WEU tilskriver han en begrænset rolle.

For at vurdere bogen på dens egne præmisser kan man spørge, hvorvidt den er egnet til at vække interessen for FN hos det brede publikum. Dette forekommer, både hvad angår form og indhold, tvivlsomt. Med hensyn til form synes Bonnén i nogen grad at bestræbe sig på at undgå fagtermer og definitioner. Men spørgsmålet er, om det er det rigtige? Således kan man argumentere

for, at det havde været en fordel, om Bonnén i stedet konsekvent havde anvendt fagtermer for efterfølgende at forklare disse. Vedrørende andre formidlingsmæssige hensyn må man spørge sig selv om, hvor hensynet til det brede publikum er henne, når Bonnén ofte refererer synspunkter fra diverse forskere, politikere og embedsmænd, nationale som internationale, uden at oplyse læseren om, hvem disse personer er. Hvor stort et udsnit af det brede publikum, forventer Bonnén, kender Ernst Otto Czempiel (s. 102), Miriam Sapiro (s. 127) og Walter A. Kemp (s. 128), blot for at nævne et par eksempler? Endelig er sproget særdeles problematisk. Bogen er præget af ufuldstændige sætninger, hvoraf unødigt mange indledes med ordet »at«. Andre sætninger er unødigt lange og komplicerede. Hertil kommer uoversatte engelske og tyske citater.

Indholdsmæssig er bogen også tvivlsom. Undertiden fremstår den aldeles unuanceret i sine redegørelser. Eksempelvis kunne man i de historiske afsnit om Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik have ønsket sig en kort præsentation af forskellige tolkninger, der findes herom. Tilsvarende gør sig gældende for Bonnéns redegørelser for, og forklaringer på, udviklingen i Den kolde

Krig og på, hvorledes FN har forholdt sig til forskellige konflikter. Ganske vist er vi ikke blevet lovet mere end Bonnén egne synspunkter, men det ville være ønskeligt at få disse sat ind i en sammenhæng. Det er i den sammenhæng værd at påpege, at det er noget af en overdrivelse, når Bonnén i sit forord hævder at diskutere med sit kildemateriale (der især består i udtalelser fra forskellige centrale danske politikere, embedsmænd og forsvarsfolk, som Bonnén har interviewet). Absolut overvejende bruger Bonnén sine kilder til at understøtte egne synspunkter, ikke til at diskutere med. Konsekvensen er, at læseren ikke har tilstrækkelig mulighed for at vurdere Bonnéns synspunkter, og at forfatteren i stedet for at styrke læserens mulighed for selv at tage stilling tager stilling for læseren.

Bonnén kan have ret i, at vi savner lettere tilgængelige fremstillinger om den internationale udvikling og dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik. På baggrund af de ovenfor anførte problemer (hvortil flere kunne føjes) er der dog ikke meget, der taler for, at Bonnéns bog bidrager til at afhjælpe denne mangel. Den kunne med fordel have været både tænkt og skrevet igennem et par gange ekstra.

Kristine K.N. Midtgaard

REGIONAL- OG LOKALHISTORIE

Hans Thueslev: *Gårdmandsliv i landsbyen Holte 1625-1850*. (Historisk-topografisk Selskab for Søllerød Kommune i samarbejde med Søllerød Museum, 1999). 134 s., 100 kr.

Bogen om gårdmandsliv i Holte er skrevet af juristen Hans Thueslev, der var

født 1906. Manuskriptet er ifølge forordet afsluttet 1991, men udgivet efter forfatterens død.

Man mærker, at bogen er skrevet af en mand, der er født for mere end 95 år siden. Hans Thueslev har skrevet landbo- og lokalhistorie efter en model, der har lange rødder. Han har gået et ganske